

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Svagt julesalg i 2022

Af: Seniorøkonom Kristian Skriver og cheføkonom Tore Stramer

Danmarks Statistik offentliggjorde i denne uge detailomsætningstal, der kaster lys over julesalget i 2022. I 2022 var detailomsætningen i julemånederne (november og december) 1,1 pct. højere end i 2021. De markante prisstigninger gør dog, at kunderne fik færre varer med hjem eller valgte de billigere alternativer. Når der tages højde for prisstigningerne, var detailsalget i julemånederne hele 7,6 pct. lavere end året forinden.

Julesalget var altså markant påvirket af den høje inflation og historisk lave forbrugertillid. Det har fået kunderne til at holde igen i med julemaden og julegaverne.

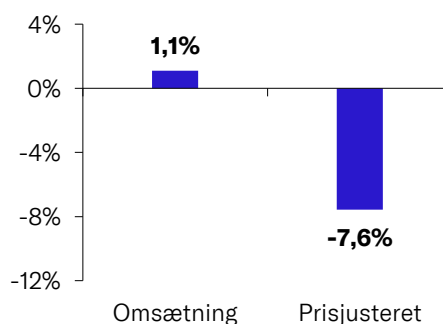
I begyndelsen af 2023 er der lidt positivt at spore i forbrugertilliden, der i januar steg for tredje måned i træk. Trods fremgangen er forbrugertilliden fortsat på et historisk lavt niveau.

Der er godt nyt fra USA, der havde flot vækst på 0,7 pct. i fjerde kvartal, hvor især fremgang i privatforbruget bærer væksten. USA's økonomi er kommet stærkt igen i andet halvår af 2022, mens også inflationen er aftaget. Det taler for en blød landing.

Træerne gror desværre ikke ind i himlen. Fjerde kvartal vil formentlig være det sidste kvartal med så flot vækst. Den amerikanske centralbank har gennemført den hurtigste og største pengepolitiske stramning siden 80'erne. Den kraftige pengepolitiske stramning vil i 2023 sætte sit præg på amerikansk økonomi, som vi forventer desværre vil gå i recession. En recession i amerikansk økonomi vil også give genlyd i Danmark, fordi USA er Danmarks største eksportmarked.

Nøgletal	Side
Julesalget: Højere omsætning, men færre solgte varer	2
Lille fremgang i forbrugertilliden i januar – stadig på et meget lavt niveau	3
Flot vækst i USA i fjerde kvartal – recession nærmer sig	4
Erhvervslivet begynder nu at mangle nye ordrer – varsel om recession	5
Inflationen falder fortsat – de højeste inflationsrater ligger nu bag os	6
Danmarks statsgæld er faldet med 26 pct. på bare et år	7

Vækst i detailsalget i julesalget fra 2021 til 2022

Julesalget: Højere omsætning, men færre solgte varer

Nye tal fra Danmarks Statistik kaster lys over udviklingen i julesalget. I 2022 var detailomsætningen i julemånederne (november og december) 1,1 pct. højere end i 2021. De markante prisstigninger gør dog, at kunderne fik færre varer med hjem eller valgte de billigere alternativer. Når der tages højde for prisstigningerne, var detailsalget i julemånederne hele 7,6 pct. lavere end året forinden.

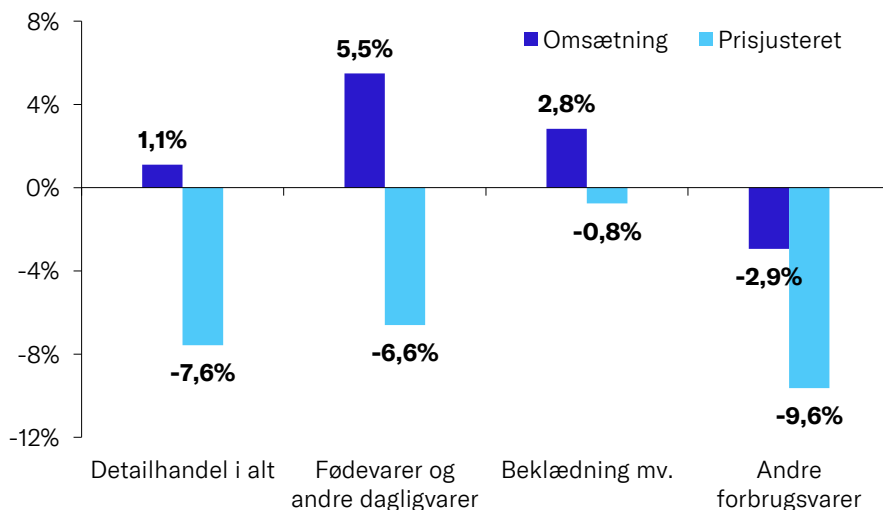
Julesalget var altså markant påvirket af den høje inflation og historisk lave forbrugertilid. Det har fået kunderne til at holde igen med julemaden og julegaverne. Det ærligt talt skrækkelige tal for detailsalget, der viser, at inflationskrisen i den grad har ramt danskerne forbrugslyst.

Udsigt til fald i privatforbruget i 2023

Ser vi videre ind i 2023, så forventer vi et fortsat fald i privatforbruget hen over året. Konkret forventer vi et fald i privatforbruget på ca. 1,5 pct. i år. Ser man bort fra corona-året 2020, så skal vi helt tilbage til finanskrisen i 2009 for at finde det seneste år med fald i privatforbruget. Dengang lød faldet dog på hele 3,6 pct., hvilket var et historisk tilbageslag i danskerne privatforbrug.

Det er derfor også værd at betone, at det ventede fald i privatforbruget, er forholdsvist beskedent og finder sted fra et højt niveau. Det ændrer dog ikke ved, at tilbagegangen vil bidrage afgørende til at sende dansk økonomi i recession i år.

Vækst i detailsalget i november og december fra 2021 til 2022

Kilde: Dansk Erhverv på baggrund af Danmarks Statistik

Højere juleomsætning i detailhandel, men færre solgte varer

Lille fremgang i forbrugertilliden i januar – stadig på et meget lavt niveau

Forbrugertilliden steg fra minus 28,9 i december til minus 26,1 i januar. Dermed er forbrugertilliden nu steget tre måneder i træk fra et historisk lavpunkt på -37 i oktober sidste år.

Forbrugertilliden stiger i januar til -26,1

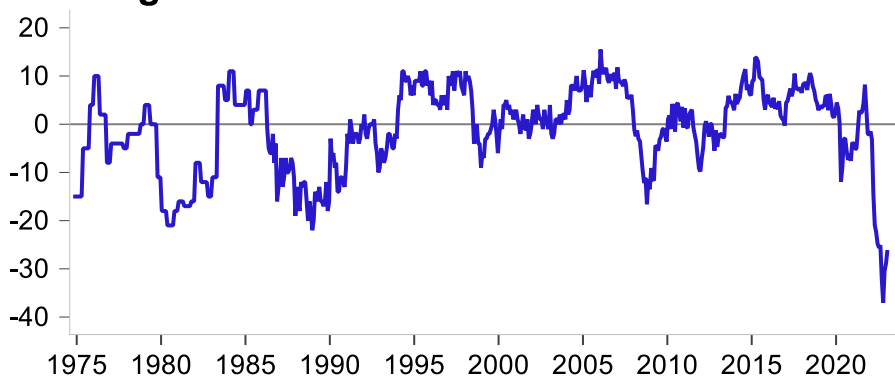
Stigningen i forbrugertilliden sker paradoksalt nok på et tidspunkt, hvor recessionen banker på, og ledigheden igen er begyndt at stige. Forklaringen er helt nærliggende, at de seneste måneders markante fald i energipriserne har givet anledning til et lille lettelses suk hos de danske forbrugere.

Stigningen i forbrugertilliden skyldes således primært en fremgang i forbrugernes vurdering af familiens økonomiske situation i dag sammenlignet med for et år siden. Dertil er forbrugernes forventninger til Danmarks og familiens økonomiske situation om et år sammenlignet med i dag også steget.

Ser vi videre ind i 2023, så forventer vi, at forbrugertilliden vil fortsætte sin opstigning mod mere normale niveauer. Det skyldes dog udelukkende, at vi forventer, at inflationen vil aftage mærkbart i løbet af 2023. Den ventede stigning i forbrugertilliden bør derfor heller ikke entydigt tolkes som en god nyhed for dansk økonomi og de danske forbrugere. Vi står over for et særdeles udfordret år i dansk økonomi, der vil byde på økonomisk recession og stigende ledighed.

På trods af, at der udsigt til en fortsat stigning i forbrugertilliden, forventer vi fortsat et fald i privatforbruget på ca. 1,5 pct. i år og 1 pct. i 2024. Det er en tilbagegang, der i høj grad vil bidrage til at sende dansk økonomi ind i en mild recession. Privatforbruget udgør ca. 50 pct. af BNP, og er den absolut vigtigste vækstmotor i dansk økonomi.

Forbrugertilliden i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Flot vækst i USA i fjerde kvartal – recession nærmer sig

Nye offentliggjorte tal fra USA viser, at USA's BNP-vækst var 0,7 pct. i fjerde kvartal. Det er en anelse lavere end i tredje kvartal, hvor BNP-væksten var 0,8 pct.

Det er fremragende nyt, at USA's økonomi har pæn vækst. Amerikansk økonomi er kommet utrolig flot igen i andet halvår af 2022, mens også inflationen er aftaget. Det øger håbet for en blød landing. Det er fremgang i det private forbrug, der er bærer væksten i fjerde kvartal. I USA er inflationen aftaget siden toppen i juni sidste år. Den lavere inflation er god støtte til privatforbruget, som er den helt store vækstmotor i amerikansk økonomi. I USA udgør privatforbruget i underkanten af 70 pct. af BNP.

Selvom der er gode nyheder, gror træerne desværre ikke ind i himlen. De amerikanske nøgletal ser i dag markant bedre ud, end vi har frygtet, men vi venter dog fortsat en recession i år.

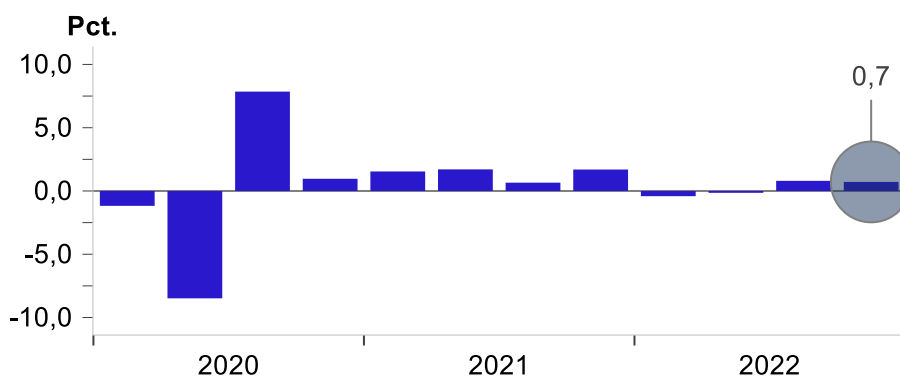
Fjerde kvartal var formentlig det sidste kvartal med flot vækst inden effekterne fra de markante stigninger for alvor vil ramme økonomien. Den amerikanske centralbank har i 2022 gennemført den hurtigste pengepolitiske stramning siden 1980'erne. De kraftige rentestigninger har gjort det markant dyrere at låne penge, og det vil lægge en markant dæmper på byggeriet i 2023. Det ser vi også tegn på i dagens tal, hvor investeringerne i byggeriet falder kraftigt.

USA i recession vil kunne mærkes i Danmark

I Danmark skal vi krydse fingre for, at amerikansk økonomi undgår recession i 2023. USA er Danmarks største eksportmarked. Alene i 2021 var Danmarks eksport til USA på 195 mia. kr. Den store eksport betyder, at 106.000 danske arbejdspladser er direkte eller indirekte knyttet op på eksporten til USA.

En amerikansk økonomi recession vil give genlyd herhjemme, fordi det vil lægge en dæmper på den amerikanske efterspørgsel efter danske varer og tjenester. USA i recession kan sende den danske eksport i bagegear og koste danske arbejdspladser.

Realvækst i BNP i USA

Kilde: BEA, Macrobond, Dansk Erhverv

**USA's BNP vok-
sede med 0,7
pct. i fjerde
kvartal**

Erhvervslivet begynder nu at mangle nye ordrer - varsel om recession

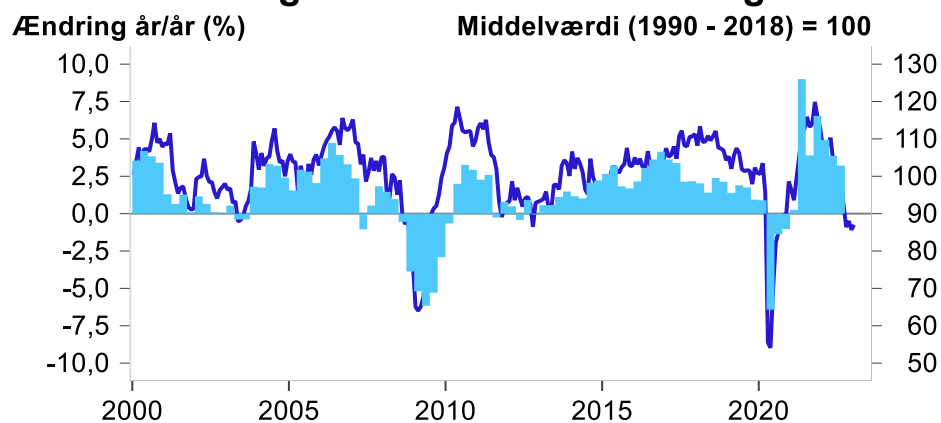
Erhvervstilliden herhjemme steg svagt fra indeks 85,7 til 87 i januar. Det er en beskedent stigning, der desværre ikke ændrer på, at erhvervslivets forventninger ligger på et yderst lavt niveau, der normalt kun ses i forbindelse med større tilbageslag i dansk økonomi. Ser man bort fra coronakrisen, så ligger erhvervstilliden fortsat fastlåst på det laveste niveau siden finanskrisens mørkeste måneder i starten af 2009.

Der er desværre ingen tvivl om, at tallene for erhvervstilliden brager og knager i øjeblikket. Ordrebeholdningen er klart faldende, og det samme gælder forventningerne til nye ordrer. Dertil arbejder flere maskiner i industrien nu på nedsat kraft, fordi der simpelthen ikke er ordrer nok.

Den uhyre lave erhvervstillid er desværre et klart varsel om, at dansk økonomi er på vej ind i en recession. Modvinden til dansk økonomi er da også ganske tydelig i øjeblikket. Inflationskrisen har udløst et fald i det hjemlige privatforbrug, samtidig med at flere af vores største eksportmarkeder er gået i recession. Dertil er investeringsaktiviteten herhjemme hårdt presset af den øgede usikkerhed og et markant højere renteniveau.

Erhvervstilliden stiger svagt til 87 i januar

Sammenhæng mellem erhvervstillid og BNP

■ Årlig realvækst BNP, lhs — Erhvervstillidsindikator, rhs

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Inflationen falder fortsat - de højeste inflationsrater ligger nu bag os

Den EU-harmoniserede forbrugerpris-inflation var 9,6 pct. i december. Det er en anelse lavere end i november, hvor den EU-harmoniserede forbrugerpris-inflation var 9,7 pct. Tilbage i oktober var den EU-harmoniserede forbrugerpris-inflation på 11,4 pct. Det er hovedsageligt lavere priser på gas, der får inflationen til at aftage.

Det er glimrende nyt for de danske forbrugere, at inflationen ikke længere er tocifret. Det betyder forhåbentligt, at de højeste inflationsrater nu ligger bag os, og fremadrettet venter vi lavere inflation.

Der er meget, der tyder på, at inflationen vil aftage yderligere i løbet af 2023. Energipriserne er faldet, mens også priserne på råvarer og fragt er aftaget mærkbart. Vi venter, at mod slutningen af 2023 vil inflationen aftage til ca. 2 pct. Den store joker er dog, hvorvidt der kommer en løn- og prisspiral. Hvis det sker, er det fuldstændig urealistisk, at inflationen nærmer sig 2 pct. i år.

Selvom usikkerheden er stor, er der udsigt til, at inflationskrisen ebber ud mod slutningen af 2023. Det er fortsatte prisfald på energi, råvarer og fragt samt de højere renter og aftagende globale efterspørgsel, der vil lægge en dæmper på inflationen i løbet af 2023.

Inflationen målt med det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks er ikke det samme som det almindelige forbrugerprisindeks fra Danmarks Statistik. Den eneste forskel mellem det almindelige forbrugerprisindeks og det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks er, at ejerboliger ikke indgår i opgørelsen af den almindelige forbrugerprisindeks. Det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks opgøres af alle EU-medlemslande samt Norge, Island og Schweiz på samme måde. Derfor kan udviklingen i landenes forbrugerpriser sammenlignes. Det EU-harmoniserede forbrugerprisindeks anvendes blandt andet af Den Europæiske Centralbank.

**Inflation falder
til 9,6 pct. i december**

Danmarks statsgæld er faldet med 26 pct. på bare et år

Nye tal fra Nationalbanken viser, at statsgælden i Danmark var 323 mia. kr. ved udgangen af 2022. Det er et fald på hele 115 mia. kr. på bare et år. Det svarer til et fald på intet mindre end 26 pct.

Det er mildt sagt imponerende, at der er barberet en så stor del af statsgælden af på bare et år. Den dansk økonomi er kommet flyvende ud af coronakrisen med rekordhøj beskæftigelse og meget lav ledighed. Dertil har en positiv udvikling på aktiemarkedet i 2021 øget indtægterne fra pensionsafkastskatten. Indbetalingerne fra pensionsafkastskatten i 2021 skete i foråret 2022.

Statsgælden er i december 2022 nedbragt til ca. 12 pct. af Danmarks BNP. Det er det laveste siden december 2008, hvor den offentlige gæld var ca. af 10,9 pct. af Danmarks BNP. Statsgælden er yderst tæt på det laveste niveau nogensinde. Det er rent ud sagt vilde tal, der understreger, at staten ikke står med et stort gældbjerg på den anden side af coronakrisen. De offentlige finanser og statens gæld er stærke set i lyset af, at coronakrisen sendte dansk økonomi i bakgear.

Fald i offentlig gæld kommer på et godt tidspunkt med økonomisk modvind og store rentestigninger

Med den lave gæld er de offentlige finanser godt rustet den økonomiske modvind, der venter i 2023. Økonomisk modvind vil lægge en dæmper på indtægter fra personindkomstskatter og moms og vil øge udgifter til blandt andet ledighedsydelse. Dertil vil en negativ udvikling på aktiemarkeder føre til markant færre indtægter fra pensionsafkastskatten, end vi har haft de senere år.

I løbet af 2022 er renterne steget kraftigt. Hvis ikke den offentlige gæld var faldet kraftigt, kunne de højere renter have gjort det markant dyrere at betale statens renteudgifter.

Danmark står et markant bedre sted end mange andre EU-lande, som allerede inden coronakrisen havde meget høj gæld, men som under coronakrisen øgede den offentlige gæld yderligere. De mange EU-lande, der har øget gælden mærkbart under coronakrisen, står nu med markant større udgifter til renter, fordi renterne er steget kraftigt i 2022. De høje renteudgifter begrænser råderummet mærkbart i lande med meget gæld. Det hæmmer deres muligheder for at modstå en ny økonomisk krise samt prioritere investeringer i f.eks. uddannelse, infrastruktur og grøn omstilling.

Statsgæld falder med 115 mia. kr. i 2022 til 323 mia. kr.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.